“ఎవరితోనైనా లేచిపోరాదూ?”

అవసరాల రామకృష్ణారావు

నిన్నరాత్రి ఒక్కమారైనా నిద్రపట్టలేదు నీ ఉత్తరంచూసి. నిజానికి నిన్న ఒక్కరాత్రేకాదు, ఎన్నో రోజులతరబడి ఆలోచిస్తున్నాను నీగురించి, ఏదో ఒక మార్గం చూపించాలని. నేనే ఆ పరిస్థితిలో ఉంటే ఏంచేస్తానా అని కొట్టుకు పోతున్నాను. ప్రాణస్నేహితురాళ్ళమైన నువ్వూ నేనూ వేరుకాదుగనక నాకు నేనే ఏదో ఒక జవాబు, మనసుకినచ్చేలా నాకేలా చెప్పుకోవాలి. ఇదివరకు నేను నీకీ ఉత్తరంలో విషయాలు సూచన ప్రాయంగా చెప్పకపోలేదు. కాని నిన్ను కలుసుకోగానే నీతో ఏం చెప్పాలో మరచిపోయి తడబడిపోతాను. ప్రేమ గుడ్డిదయితే స్నేహం పిచ్చిది. నన్ను నేను అద్దంలో చూసుకున్నట్టు ఉంటుంది. పైపైన సవరించుకోగలను, గాని లోలోపల సంగతులు వివరించగలనా! అందుకనే నిన్ను కలుసుకోడం మానేశాను. అద్దం చూడ్డం మానెయ్యవచ్చుగాని అంతర్ముఖం కాకుండా మనసుని అరికట్టడం అసాధ్యం అని తేలిపోయింది. నిన్నటి నీ ఉత్తరం చూడగానే – నీకు ఉత్తరంకూడా రాయడం మానేసిన నా పట్టుదల ఒక్కమారు పటాపంచలయింది. నిశ్శబ్దంగా ఉండిపోయి నీనుంచి తప్పించుకో లేను. నిన్నుకలుసుకుని నీమొహం చూస్తూ నిజానిజాలు చర్చించలేను. అభిమానానికీ, మొహమాటానికీ తావు యివ్వక యీ ఉత్తరంలో అయినా నా మనసుని పూర్తిగా నిష్కర్షగా చెప్పగలిగే శక్తి యిమ్మని భగవంతుణ్ణిప్రార్థిస్తూ యీ జవాబు మొదలుపెడుతున్నాను.

సగం భాగం నేనిక్కడ ఉన్నానుగాని, నిన్న రాత్రికి, మిగిలిన సగమూ, ఎవరిది, మీ బావగారిది క్యాంపులో వుంది. మా అబ్బాయి శరీరమయితే ఉయ్యాల్లో కనిపిస్తోంది గాని ఏ స్వప్నసీమలోనో విహరిస్తోంది ఆ పసిహృదయం. ఒంటరిగా ఉన్నట్టు నేను పైకి కనిపిస్తున్నానుగాని నీ ఉత్తరంతోపాటు నీ పాత ఉత్తరాల కట్ట – నా ఎదురుగుండా టేబిలు మీద ఉన్నది. నాతో మాట్లాడుతున్నట్టే ఉంది. అందులో నా మనసుకి బాగా పట్టిపోయిన నీ పాత ఉత్తరాలు మూడు నీకు నువ్వుగా వచ్చి నాతో చెప్పుకున్నట్టే అనిపించింది.

అందులో మళ్ళీ కొన్ని ముఖ్యమైన సంగతులు రిఫర్ చేస్తున్నాను. ఎందుకలా చెయ్యవలసివచ్చిందో చివరిదాకా చదివితే నీకే తెలుస్తుందని నా నమ్మకం.

నీ బియ్యే రిజల్ట్సుగురించి రాసింది అందులో మొదటిది.

“నిజంగా యీ పరీక్షా ఫలితాల గురించి నే నెంత కొట్టుకు పోయానో ఆ భగవంతుడికే తెలియాలి సావిత్రీ! మా కుటుంబ పరిస్థితులు నీకు తెలియనివి కావు. మా అన్నయ్య యింటికిపెద్దయినా మొదట్నుంచీ మా బాధ్యతలు మాకు వదిలిపెట్టి వాళ్ళ మామగారి పూచీఅంతా మీద పెట్టుకున్నాడు. అక్కయ్యా దాని కాపురమూ సరేసరి. ఇవతలి వాళ్లు చస్తున్నా ఒక పూటయినా వాళ్ల వాళ్ళు

పుట్టింటికి పంపారు. ఇక యింట్లో మిగిలింది నేనూ, యిద్దరు చెల్లెళ్ళూ, తమ్ముడూను. అమ్మా నాన్నా మా యిద్దరి మేనత్తలూనూ. తర్వాత తీర్చేద్దాంకదా అని అక్కయ్య పెళ్ళికి నాన్నగారు బ్యాంకులో తీసుకుని వాడుకొన్న సొమ్ము తిరిగి తీర్చలేక ఆయన ఉద్యోగమే ఊడింది. దాన్తో మనస్సు చెదిరి ఆయన ఆరోగ్యంబాగా దెబ్బతింది. ఈహడావిడిలో ఎలాచదివేనో ఎలా పరీక్షలురాసేనో నాకే తెలీదు. ఇంచుమించు రాత్రి తెల్లవార్లూ నాన్నగారు దగ్గుతూనే వుండేవారు. రక్తపరీక్ష చేసి డాక్టరు ఫలితం చెప్పిననాడు మాకెవరికీ మతుల్లేవు. ఉన్నవాళ్ళలో నేనూ, మా రెండో చెల్లీ కొంచెం నయం. మిగిలినవాళ్ళని పట్టుకోడం బ్రహ్మతరమైందికాదు. "ఇప్పుడు ఈ జబ్బు కుదరని వ్యాధేం కాదు. మనమేం అడుక్కుతినడంలేదు. మీరేం కంగారుపడకండి" అని నాన్నకుచెప్పేను. అమ్మ గొలుసుఅమ్మేసి శానిటోరియంలో జాయిన్‌చేయించాము. నాన్న కుడిచెయ్యి తీసుకుని నా గుండెలమీద పెట్టుకుని "నాన్నా, నేను నీకున్నాను" అని ధైర్యంగా చెప్పగలిగాను. మళ్ళీ డాక్టరు పరీక్షచేసి చెప్పేరు వ్యాధి మళ్ళుతోందని. సరిగ్గా ఈ సందర్భంలోనే మా ఫలితాలు తెలిశాయి. నేను ప్యాసయ్యాను. నేనిప్పుడు గ్రాడ్యుయేట్‌ని సావిత్రీ! నెలకి ఓ నూరురూపాయల ఉద్యోగం దొరికినా చాలు. మరీ యిన్ని అప్పులూ యింతచికాకూ ఉండదు. ఆ కబురు విని నాన్నగారు ఆనందభాష్పాలు రాలుస్తూ నా రెండుచేతులూ పట్టుకున్నారు. అప్పుడు ఆయన నా తండ్రి అనిపించలేదు, నా కొడుకు అనిపించింది."

ఇలా ఇలా సాగింది ఆ ఉత్తరం. నేనప్పుడు నీకేం జవాబురాశానో ప్రతిముక్కా చెప్పలేనుగాని, "మీ ఆర్థిక బాధలు తీరిపోయి, మా నాన్నగారికి మామూలు ఆరోగ్యం క్రమంగా చేకూరాలని ఆ దేవుణ్ణి ప్రార్థిస్తున్నాను" అనే భావం వ్యక్తీకరించివుంటాను.

ఆ తరవాత దసరాముందు అనుకుంటాను మనం కలుసుకున్నాం. అప్పుడు చెప్పేవు ఎంత ప్రయత్నించినా ఎక్కడా ఉద్యోగం దొరకలేదనీ - ఎంతో ప్రయత్నంమీద బియ్యీడీలో సీటు దొరికిందనీ... ఆ సందర్భంలోనే నిన్ను అడిగినట్టు జ్ఞాపకం:

"అన్నీ బాగానేఉన్నాయి, నీ పెళ్ళి మాట?"

"ఇప్పుడాప్రసక్తి ఎత్తడానికి నీకు మనసెలావచ్చింది సావిత్రీ! నాన్నగారికి తిరగబెట్టిందికదాఅని యింటిల్లిపాదీ మతుల్లేకుండా ఏడుస్తూవుంటే..."

నేను నాలిక కరుచుకున్నాను. అప్పుడలా నాలిక కరుచుకున్నందుకు ఇప్పుడు లెంప వాయించుకుంటున్నాను...

అవసరాల రామకృష్ణారావు

సరే మేం యీవూరు వచ్చినకొత్తలో నీ నుంచి వచ్చిన వుత్తరం సంగతి:

"సావిత్రీ, యీ దారుణమైన వార్త నీ చెవిని ఎలా వెయ్యడమో నాకు తెలియడంలేదు. ఇంతమందిమీ ఉండికూడా నాన్నగారిని దక్కించుకోలేక పోయాము మేము. అన్నయ్యా, వదినా వచ్చారు. నాన్నగారికి ఏ కర్మ చెయ్యడానికైనా కర్తృత్వం వాడిదేట. ఏవేవో చేస్తున్నారు. వదిన వచ్చిందగ్గర్నుంచీ "యీ యిల్లు ఎవరిపేర రాశారో!" అని వాకబు చెయ్యడం మొదలుపెట్టింది. అన్నయ్య వదినని మందలించక పోవడం చూసి నా ఒళ్ళు మండిపోయింది. వాణ్ణి వేరే పిలిచి గట్టిగా నాలుగూ అనేశాను. 'ఇంటి పెత్తనం మొదట్నుంచీ నువ్వే మీద వేసుకున్నావు. ఈ యింటి మంచీ చెడ్డా అంతా నువ్వే అనుభవించు. మధ్య నీవాకేం?' అన్నాడు. 'అవును. ఇంటికి పెద్ద అయినవాడు గాజులు తొడుక్కుని కూచుంటే నాలాంటి ఆడకూతుళ్ళు పెత్తనం వహించక చేసేదేముంది!' అనుకున్నాను. ఏమనుకున్నాడో ఏమో, మళ్ళీ ఆ వూసు ఎత్తలేదు వాళ్ళు. అన్నీ అయిపోయాక ఎక్కడివాళ్ళు అక్కడికి వెళ్ళిపోయారు. అక్కయ్య సరే, నాలుగో రోజునే వెళ్ళిపోయింది. ఇంట్లో ఎందరున్నా నాన్నలేక బావురుమంటున్నట్టుంది. ఇంకా ఎక్కణ్ణుంచో నాన్నగారు 'పాపా, బావున్నావా అమ్మా!' అని నన్ను పలకరిస్తున్నట్టే ఉంటుంది."

ఈ నీ మూడో ఉత్తరం, పైన తేదీ చూస్తే, తర్వాత ఏడాదిన్నరకి రాసినట్టు తెలుస్తోంది. అప్పటికి నీ బియ్యీడీ అయిపోయి సైన్సు అసిస్టెంటుగా మునిసిపల్ గర్ల్స్ స్కూలులో చేరి నాలుగు నెలలయిందనుకుంటాను. మీ పెద్ద చెల్లికి చదువబ్బక ఫిప్తుఫారంతోనే విరమించిందనీ, మీ రెండో చెల్లీ, తమ్ముడూ కాలేజీలో చదువుకుంటున్నారనీ అంతకు ముందే తెలియజేశావు.

"జానకీ, ఏ నెల కానెల గడిపి పారేస్తూ యిల్లు నడుపుతూ ఉంటే మీ వాళ్ళకి చీమ కుట్టినట్టయినా లేదాయేం, నీ పెళ్ళి ఊసు వాళ్ళే ఎత్తరా, లేకపోతే నువ్వు నాకు రాయవా? నా కంటే నాలుగేళ్ళు పెద్ద నువ్వు. నా పెళ్ళై ఈ శ్రావణానికి మూడేళ్ళు వెడతాయి. ఈ విషయం మరిచిపోక నీ పెళ్ళి విషయంలో నీ అభిప్రాయం వెంటనే రాయి" అని ఆ రోజుల్లోనే ఎప్పుడో ఒకసారి నేను నీకు గట్టిగా రాశాను.

"నా పెళ్ళిగురించి నన్నేం రాయమన్నావు సావిత్రీ! నిజంచెప్పాలంటే, నాగురించి నాకు ఆలోచించడానికే తీరు

[illegible] ఇంట్లో [illegible] పెద్దవాళ్ళకి [illegible]. సంపాదించేదాన్ని నేను [illegible]. చెల్లి, తమ్ముడూ కాలేజీచదు[illegible] నాన్నగారు పోయిందగ్గ[illegible] అమ్మ [illegible] చూస్తూంటే రోజు [illegible] కంగా[illegible]. ఇక మా మేన[illegible] గా పెద్దవాళ్ళయిపోయారు. [illegible] పాలన్నా నేనే చూసు[illegible]. పదిమొదలు అయి[illegible] నూర్లు. అంతకు ముందూ ఆ తర్వాతా [illegible]. పాపం పెద చెల్లి రెండు [illegible] యింత చదివిస్తోంది గాని లేక పోతే ఆ బాధ్యతా నామీదే పడునేమో ... ఈ పరి[illegible] ఎలా గుండె రాయి చేసు[illegible]ని నా సుఖం నన్ను నిర్మించుకోమం[illegible]వు? అయినా మా మేనత్తలు ఏరోజు కారోజు నాకు పెళ్ళి వయసు దాటిపోతోం[illegible] మానలేదు. "నీ వెనక ఇంకా [illegible] ఎదిగి కూచున్నారు [illegible] ఎలా?" [illegible] మా అమ్మ తన [illegible] తను మానలేదు. నన్నడిగితే [illegible] వద్దంటానని నాకు తెలియ[illegible] మా మామయ్యకు రాసి భోగ[illegible] మా అమ్మ. అయిదూ పది [illegible] సంఖ్య వినగానే అప్పుడే కళ్ళు [illegible]ంది లెద్దూ అని నేనూ [illegible].

[illegible] సందర్భంలో ఇక పెళ్ళి కొడుకు — [illegible] మామయ్య [illegible] యిచ్చేడుట... [illegible] మా యింటికి [illegible]. మా అమ్మా వాళ్ళూ ఎవ[illegible] పురాణం చెప్తున్నారంటే [illegible]. చెల్లి, తమ్ముడూ సాయం కాలం గాని రారు. నేనూ పెద్దచెల్లీ యింట్లో వున్నాం. ఆరోగ్యంగా ఉండి వయస్సులో వున్న నాకు అంతవరకూ ఎలాంటి వాపనలూ సోకలేదని గట్టిగా చెప్పలేను. కాని ఆ కాస్సేపటిలో [illegible] కబుర్లూ బుద్ధులూ చూస్తుంటే '[illegible] నా పార్ట్నరుగా వుంటేనా?' అని [illegible]. [illegible] బరువునూ ఒక్కదాన్నే మొయ్యలేక గలగల కొట్టు[illegible]ంటున్నాను. నన్ను సానుభూతితో అర్థం చేసుకునే వ్యక్తి లభించడంకంటె [నే]ను కోరుకోదగ్గది ఏముంటుంది!

'అమ్మ, తమ్ముడు, చెల్లెలు యింత బాధ్యతని ఎవరు మాత్రం ఒక్క చేత్తో యాదుకురాగలరు!'

అని అంటున్న ఆయన హృదయంలో పరమాత్మ దున్నాడనిపించింది.

'మీరూ, నేనూ సంపాదిస్తే అంత కష్టమనిపించదు!'

అని ఆయన అంటూంటే వేరే స్వర్గమెక్కడ అనిపించింది.

నాకే అభ్యంతరమూ లేదని చెప్పడానికి రడీగా ఉన్నాను.

'ఇక్కడ మీరు రిజైన్ చేస్తే అక్కడ నేను ట్రై చేస్తాను. లేదా మీ రక్కడికి ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయించుకోగలుగుతే ఏ యిబ్బందీ లేదు' అన్నాడాయన. నా కాలికింద భూమి జరిగినట్టయింది.

'ఎక్కడికి?' అన్నాను వణుకుతూ.

'మా వూరికి. మా అమ్మా, తమ్ముడూ, చెల్లెలు అక్కడేగదా ఉంటు! మీ రక్కడికి వచ్చేస్తే ఇక ఏ బాధా ఉండదు మనకి!'

తల గిర్రున తిరిగినట్టయింది. మతిలేని దాన్లా గదిలోకి పరిగెత్తేను.

రెండు నిమిషాలుపోయాక మా పెద్ద చెల్లి వచ్చింది.

'ఇంక అరగంటకి బస్సు ఉందిట. అమ్మా వాళ్ళూ ఎప్పుడొస్తారని ఆయన అడుగుతున్నారు. అయినా ఉన్నట్టుండి అలా వచ్చేశావేమిటి? ఏం బాగుం టుందీ? ఆయనకేం తక్కువైందనీ?'

'నాకే తక్కువైంది. నాకే సంబంధం అక్కర్లేదు. ఆయన్ని వెళ్ళమను'

'నీకు అక్కర్లేక పోవచ్చు, కాని...'

'ఆయన ఒక్కరికి కావలసినంత మాత్రాన యిదెలా చెల్లుతుంది?'

'అదికాదు... మరి...'

'ఏమిటీ, ఎప్పుడూ లేన్ది యీ నసుగుడూ?'

'మీ కెవరికీ అభ్యంతరం లేకపోతే నేనే ఆయన్ని చేసుకుందామని!' [illegible] నోట మాట రాలేదు! ఎల్లవేళలా యింట్లో వుండి వంటచని చక్కబెట్టేది. ఏమాత్రమూ పెద్ద చదువులు ఎరగని అది ఎంత సులువుగా సూటిగా తన అభిప్రాయం వెలిబుచ్చిందీ! ఇందులో నా అభ్యంతరాని కేముంది. నేనేం దాని గార్డియన్నా?

మా మేనత్తలు పెద్దదానికవకుండా రెండోదానికి వల్లకాదని కొట్టిపారేశారు గాని మా అమ్మ ఒక రకయినా చాలను కున్నట్టుంది. చిన్నచెల్లి చేత మామయ్యకి రాయించింది.

'రెండో అమ్మాయి పెద్దమ్మాయికంటె రంగుగానూ, కళగానూ ఉన్న మాట నిజమే... కాని నేను ఆశపడింది ఆ అమ్మాయి జీతంచూసికద! లేకపోతే అంతకంతకి కట్నం రాబట్టుకోకపోదునా?' అన్నాట్ట పెళ్ళికొడుకు.

'పోనీ ఎంతకావాలో చెప్పండి' అని మామయ్య కిందామీదా పెట్టి ఆఖరికి నాలుగు వేలకి రైటుచేశాట్ట.

'చాలా మంచిసంబంధం... ఇంటి మీద అప్పు పుట్టకపోదు... ప్రయత్నించండి' అని సలహాకూడా జోడించాడు మామయ్య.

'ఇంకా ఏ పదివేలుదాకా దేకుతాడో' అని బెంగపెట్టుకున్నాను. కుర్రాడు ఏవిధంగాచూసినా బుద్ధిమంతుడిలా ఉన్నాడు!' అని మా అమ్మ అంటూంటే కారాలూ మిరియాలూ రాసుకున్నట్టయింది నాకు.

అంతగా డబ్బు మొహం చూసుకున్న వాడు మనిషెలా అనిపించుకుంటాడు చెప్పు సావిత్రీ! అయినా యింట్లో వాళ్ళు నా మాట వింటేనా? మామయ్య వచ్చి యిల్లు తనఖా పెట్టడానికి ప్రయత్నాలు చేశాడు. దానికి అన్నయ్య సంతకం కావలసి వచ్చింది. 'మా బాగా కుదిరింది వీళ్ళరోగం' అనుకున్నాను నేను. కాని ఉత్తరం అందీ అందగానే అన్నయ్య రావడం చూసి నా ఆశ్చర్యానికి అంతులేక పోయింది,

"జానకీ ముదిరిపోయిందని నీకోడ చేనూ దుఃఖపడని రోజు లేదను అమ్మా! ఈనికయినా సంబంధం తగితే అంతకంటె కావలసిం దేముంది! ఇలా తలకా విషయంలో నేనే అడ్డువుల లేస్తానని ఎవరు చెప్పేరట మీకు?"

అంటూ నా మొహంవైపు చూశాడు. నేను కోపంగా అటు తిప్పుకున్నాను. వెంటనే సంతకం పెట్టేశాడు అన్నయ్య. పెద్ద చెల్లి అన్నయ్యని ఎంతగా పొగడేసిందో చెప్పలేము. ఇన్నాళ్లై నేను ఏడుస్తున్నది ఎవరి కంటికి అనలేదన్నమాట. ఆ రాత్రి ఎవరెంత పిలిచినా భోజనానికి వెళ్ళలేదు నేను. అన్నట్టు అన్నయ్య వెళ్తూ గోపిని కూడా వెంటబెట్టుకొచ్చేడు.

"పిల్ల యీ పెళ్ళయేదాకా యిక్కడ ఉంచెయ్యరాదుట్రా?" అంది అమ్మ.

"పెళ్ళయే దాకా ఏమిటి, ఏకంగా యిక్కడ ఉంచెయ్యాలనే ఉంది. అయితే ఇంట్లో అందరికీ అంగీకారం అవుతుందో లేదో"

అన్నాడు మళ్ళీ నా వైపు అదోలా చూస్తూ.

నేను విసవిసలాడుతూ అక్కణ్ణుంచి వెళ్ళిపోయాను.

"వాడికి అక్కడ చదువు అబ్బడంలేదే అమ్మా.. ఇక్కడ జానకి దగ్గర ఉంచేస్తే నాలుగు ముక్కలు ఒంటబడతాయని ఆశ. మొదట్నుంచీ నేనెంత కలుపుకోవాలని చూసినా చచ్చేకోపం నామీద దానికి."

"చాల్లేరా. అదెందుకు వద్దంటుంది మధ్య?" అని అమ్మే చెప్పేసింది.

"వాడి భారం మీరేం మొయ్యక్కర్లేదు. ఏ నెల కా నెల పంపేస్తాను" అన్నాడు అన్నయ్య. అమ్మ గట్టిగా ఒప్పుడింది.

"మేమేమీ అడుక్కుతినడం లేదు... వేలెడు వెధవకి యింత తిండి పెట్టలేకపోము. నువ్వలాంటి ప్రయత్నాలు చెయ్యడానికి వల్లగాదు" అంతే. అప్పట్నుంచీ గోపీ మా యింట్లో వుండిపోయాడు.

పెద్ద చెల్లి పెళ్లయి అత్తారింటికి వెళ్లిపోయింది. మా అక్కయ్య ఇటీవలే వచ్చినప్పుడు గోపీ యిక్కడుండటం చూసింది. వాళ్ళ పూళ్ళో మన భాష కాదుట. పెద్దబ్బాయి రమణికి నాకు అప్ప చెప్పి మరీ వెళ్లింది!"

నేను ఎంచి పెట్టుకున్న ఏ మూడో ఉత్తరంలోని ముఖ్యవిశేషాలు యివే అనుకుంటాను జానకీ!

నిన్న అందిన నీ ఉత్తరం చీటున్నిటినీ తలదన్ననదనుకుంటాను. ఇకనైనా నీకు గట్టిగా ఘాటుగా చెప్పవలసి ఉందని నాకు తోపింపజేసింది అదే.

మా చిన్న మేనత్తకి మూడు నెలల్లో పక్షవాతం వచ్చి మంచం మీంచి లేవడంలేదని రాశావు.

పాపం ఎంత ముసలిదయినా ఏ కాలపు దయినా నా గురించి కొత్త కనుక్కుని మంచీ చెడ్డా విచక్షణ చూపించేది. ఇంత మొత్తంమీద ఆమె ఒక్కత్తే. ఇంట్లో ఎవరికీ అందకుండా ఎక్కడో దాచి న్యాకల్నుంచి తానే పొయ్యిలోంచి వేడి వేడి కాఫీ యిచ్చేది నాకు మా చిన్నత్త మాత్రమే. ఆమె పడిపోయిందంటే నా సర్వస్వం కోలుపోయినట్టుంది. అంత వయస్సులో ఆ రోగమొస్తే ఇక కుదరడం అంటూ ఉండదుట, కాని మా చిన్నత్త దగ్గర కూచోడానికి వాళ్ళకు క్షణం తీరిక దొరకడంలేదు. మునుపయితే మా రెండో చెల్లి కొంచెమేనా పని సాయం చేసేది. ఇప్పుడు మనిషి అవడానికి దానికి ముప్పొద్దులూ చాలడం లేదు. ఏమైనా అంటే "ఖస్" మని లేస్తోంది. "తనలా అందరూ కన్యాముల్లో లేనిదా లేదని అక్కయ్యకి దుఃఖం కాబోలు" అంది ఒకసారి నేను వింటుండగానే. నా గుండె కలుక్కుమంది.

ఒకసారి మా ఎదురింటావిడ పక్కింటావిడతో అంటోంది.

"వాళ్ళ జానకిని లోపల్లోపల ఏదో రోగం ఉందనుకుంటాను. లేకపోతే ఎలా అవ్వుతుపోతోంది చూడరాదూ? ఓ నవకమూ, చలాకీతనమూ? ఏ ఆడపిల్ల అమ్మాయి అలాఉంటేగా ఆరోగ్యంగా

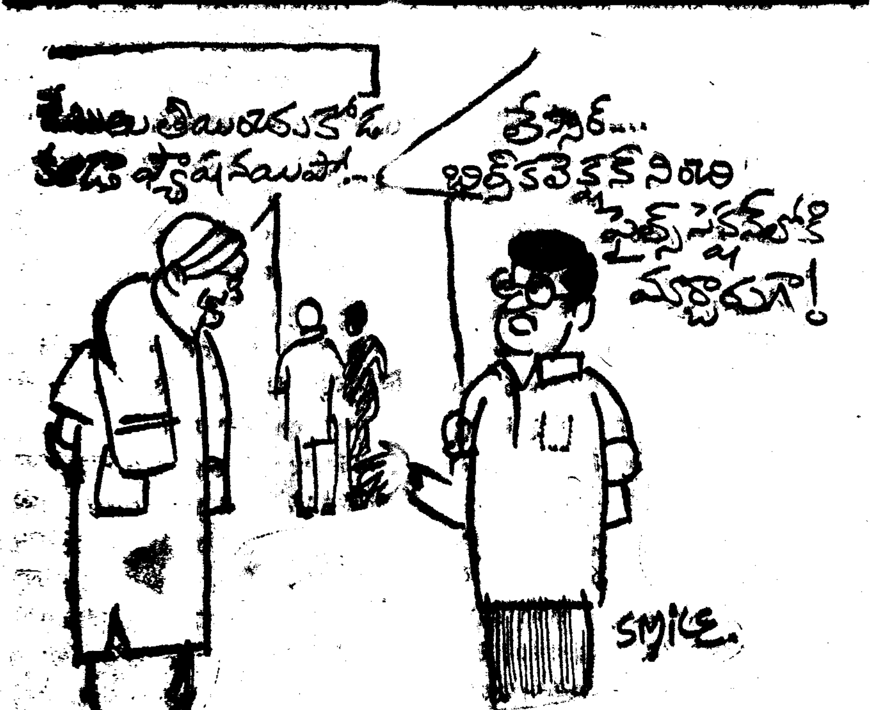

చేసుకుంటారా? ఇప్పుడు అఖరమ్మాయికి సంబంధాలు చూస్తున్నారుట'

పొరిగింటావిడ దృష్టిలో నేను రోగిష్టి దాన్ని అయ్యాను!

అన్నయ్య అభిప్రాయంలో 'పాపం జానకివయసు ముదిరిపోయింది!'

చిన్నచెల్లి నన్ను సన్యాసుల్లో కలిపేసింది!

నాకు కోరికల్లేవా, నేను మనిషిని కానా?

ముప్ఫై రెండేళ్ళకే జానకి అన్నది తప్పిపోయిందా!

నాన్నగారు తమ్ముడంటే ప్రాణంపెట్టేవారు. వాడు మా ఆరుగురిలో అఖరివాడని అందరికంటె అభిమానంగా చూసుకుని ఏ పనీ చెప్పేదాన్నికాదు నేను. అలాంటిది వాడుకూడా నేనిప్పుడు పిలిస్తే పలకడంలేదు! ఎప్పుడెంతఅడిగితే అంత యివ్వలేదని వాడికి కోపం. నా దగ్గర ఏంమిగులుతోందని వాడికివ్వను! ఇంక కోపిష్టి రవణా సరేసరి. చిన్న చిన్న దొంగతనాలు కూడా మొదలు పెట్టేరు. ఏ ముక్కా అన్నా ఆ నిమషాన వాళ్ళ ఊరు పంపెయ్యమని పేచీ.

'వాళ్ళు దిక్కులేక మన పంచని చేరారు కు?' అని అమ్మ వెనకేసుకురావడం... మనిషికి మనిషి తోడయితే యీ కరువు రోజుల్లో పెట్టడం మాటలా? ఒకరోజు కంట తడిపెట్టుకుని యివన్నీ చిన్నతల్లితో చెప్పుకున్నాను. నన్ను ఓదార్చడానికా అన్నట్టు ఆమె చెయ్యి ఎత్తబోయింది. కాని మధ్యలోనే వెనక్కి విరుచుకు పడిపోయింది. ఈసారి వచ్చిన ఎటాక్ ఆమె అంతాన్ని చూసేసింది. అంతే.

సావిత్రీ, మా ఊరు రావడం మానేశావు. నెల్లాళ్ళకయినా ఓ ఉత్తరం రాయడం మానేశావు. నేను కూడా నీకేం అపకారం చేశాను? నాకు రోజు రోజుకీ పిచ్చెత్తేటట్టుంది. ఎక్కడికయినా పారిపోదామా ఎందులో అయినా పడి చచ్చిపోదామా అని ఉంది ... నన్ను మొదట్నుంచీ అర్థం చేసుకున్న దానివి నువ్వొక్కర్తివయినా యింకా మిగిలి ఉన్నావనే తృప్తి నాకు దక్కనీ. నా త్యాగాన్ని నువ్వొక్కర్తివయినా గుర్తించావనే మంచి మాట నన్ను విననీ'

నీ స్వరూపం నాకూ, నాతోబాటు నీకూ తెలిసిరావడానికి నీ పాత ఉత్తరాల్లోవీ నిన్నటి నీ ఉత్తరంలోవీ కొన్ని ముఖ్యమైన సంగతులు మళ్ళీ యిందులో ఉదహరించడం జరిగింది.

జానకీ, మీ యింట్లో ప్రతి ఒక్కరు స్వార్థపరులు. ఈ వాక్యం మరోకసారి చదివితే నువ్వు త్రుళ్ళిపడక తప్పదు. అవును. మీ యింట్లో ప్రతి ఒక్కరు స్వార్థపరులు. నువ్వుకూడాను! మీ వాళ్ళందరికీ నీ డబ్బు కావాలి ప్రతి ఒక్కరికీ నువ్వు సంపాదించే మొత్తంలో అంతో యింతో కావాలి నీకు? ప్రతి ఒక్కర్నుంచీ 'మంచిమాట' కావాలి. 'జానకి ఎంత స్వార్థత్యాగి!' అనే పొగడ్త కావాలి. 'పాపం, మొదట్నుంచీ ఆ అమ్మాయి తన కోసమని ఏం చేసుకుని ఎరగదు. ఆడపిల్ల అయినా అంత బరువునీ స్వీకరించి ఆత్మార్పణ చేసుకుంది' అనే మన్నన కావాలి. ఇది నీకు అక్కర్లేదంటావా, గుండెమీద చెయ్యి వేసుకుని చెప్పు. ఇది స్వార్థం కాదంటావా? ఆలోచించి మరీ జవాబు చెప్పు. నువ్వు ఇలా తయారవడానికి కారకులు ఎవరు? మీ ఇంటి పరిస్థితులు. పెడదారిన పట్టిన ఆలోచనలు. నిన్ను సకాలంలో సరిదిద్దని నాలాంటి స్నేహితులు. ఈ పాపంలో నాకూ పాలు ఉంది. ఇన్నాళ్ళూ నీకు చెప్పలేక పోయినందుకు సిగ్గుపడుతున్నాను. ఇంకా నిన్ను నువ్వు అర్థం చేసుకునే సమయం మించిపోలేదని ఆశపడుతున్నాను.

తనది అనేది లేని త్యాగమూర్తులూ, ఎదురుఏదీఆశించక ఉపకారంచేసే ఉదారచిత్తులూ లేరా అని నువ్వు అడగొచ్చు. ఉండొచ్చు. కాని ఉప్పూ పులుసూ తిని తప్పూ ఒప్పూ చేసే మానవమాత్రులం. ఆ మాట నిలుపుకుంటూ ఇలా ఎత్తుకి ఎగిరబోడమూ తప్పటడుగువేసి బోర్లా పడడమూ ఉండదేమో! భ్రష్టయోగులు అయే బదులు యోగ్యులైన సామాన్యులుగా మనం మిగిలిపోతే నయం కాదంటావా?

నీ త్యాగాన్ని గుర్తించారని నువ్వు అనుకున్న మీ నాన్నగారూ, చిన్న మేనత్తా నిన్ను వదిలిపెట్టి వెళ్ళిపోయారు. నీ త్యాగాన్ని నన్నయినా గుర్తించమని కోరేవు. గుర్తించను, గుర్తించమని కోరుకునేదీ, ప్రతిఫలం ఆశించేదీ త్యాగంకాదుగనక. సాధారణమైన బలహీనతలున్న సామాన్యమైన స్త్రీగానే నేను నిన్నుగుర్తిస్తున్నాను. ఆ సంగతి నీకు గుర్తుకురావడానికే నీ పాత ఉత్తరాల్లో భాగాలు మళ్ళీ మళ్ళీ రాశాను.

ఇంతగా నువ్వు ఆత్మవంచన చేసుకున్నందువల్ల యింట్లో నష్టపోయేది నువ్వు ఒక్కర్తవేకాదు. కూడని బాధ్యతని నెత్తిన వేసుకుని తగనిహోదాని నువ్వు స్వీకరించినందువల్ల యింటిల్లిపాదినీ బద్ధకస్తుల్ని సోమరిపోతుల్నీ చేశావు. ఈసారి పరీక్షల్లో మీ యింట్లో ఎవరూ ప్యాసుకాలేదని రాశావు. అంతకీర్తినీ మూటకట్టుకుందామని, అన్నిబాధ్యతల్నీ నెత్తినవేసుకుని ఏ పనీ ఎవరికీ అప్పచెప్పక అందర్నీ పనికిమాలివాళ్ళని చేసింది నువ్వుకాదా? ఊరంత నీడపరిచే మర్రిచెట్టు పైకి చల్లగానే కనపడవచ్చు. కాని ఆ చెట్టు ఉన్నంతకాలం దానికింద మరోపచ్చనిమొక్క మొలకెత్తడానికి అవకాశం ఉందంటావా?

అంతేకాదు. 'ఇంతచేసినా నన్నెవరూ గుర్తించలేదనే' కడివెడు దుఃఖం కడుపులో పెట్టుకున్న దానివి నీ మొహం కళకళలాడడం అంటూ ఎప్పుడేనా ఉంటుందా? అలా మొహం లేనిదానికి పదిమంది పిల్లలికి పాఠం చెప్పే అర్హత ఎప్పుడైనా ఎక్కడైనా ఉంటుందంటావా?

ఇన్నీ ఉత్తరాలు నాకు రాశావు ఎప్పుడూ నీ గురించే చెప్పుకున్నావుగాని. ఒక్కసారైనా "నీ మొగుడూ పిల్లాడు ఎలా ఉన్నారు ?" అని రాశావా నీ ఉత్తరం వచ్చినప్పుడల్లా నాకు మ పోయేది. రెండ్రోజులపాటు పిచ్చె నట్టు అయిపోయేదాన్ని. నీ ప్రా స్నేహితురాల్ని. నాకు నువ్వు పం పెట్టవలసింది దుఃఖం ఒకటేనా ?

నా ప్రియాతి ప్రియమైన జానకీ మనసు ఎంతో కట్టుదిట్టం చేసుకుని యి కఠినమైన మాటలు రాశాను. నీ మే కోరిన నేను యికనైనా నీకు ని చెప్పక తప్పదు. నిజంకి నిప్పు వుండడం తప్ప మరో రూపం లేదు వ ఏం చెయ్యను !

ఇంకా ఇంకా నువ్వు అక్కడే స్వర్గమనుకుని అంటిపెట్టుకుని ఉంటే పనీ పాటా లేని వాళ్ళంతా మీ కొ నిండిపోవచ్చు. మీ బావ వంట్లో బా లేదని రాశావు ఆ మధ్య. వైద్యాని ఆ కుటుంబం మీ ఇల్లు చేరవచ్చు. పెద్దచెల్లి పురిటికి ఎలాగా వస్తుందని రాశావు. వచ్చిన ఆరు నెలలదాకా మీ అమ్మగారు ఆమెను వదలకపోవచ్చు. చేసే వాళ్ళున్నప్పుడు చేయించుకునే వాళ్ళదా తప్పు ?

మీ పెద్దచెల్లిని చేసుకున్నాడే అతను మీ యింటికి వచ్చినప్పటి సందర్భంలో "అంతగా డబ్బు మొహం చూసుకున్న వాడు మనిషెలా అనిపించుకుంటాడు ?" అని నాకు రాశావు. అతను నీ జీతాన్ని వరించినమాట నిజమే. అది తప్పే.

"మీరూ నేనూ సంపాదిస్తే అంత కష్టమనిపించదు" అని ఆయన అంటుంటే వేరే స్వర్గం లేదనిపించిందని రాశావు.

అంటే దాని అర్థం ఏమిటి ? అతని సంపాదనమీద నువ్వు కన్ను వెయ్యలేదా? అతని సాహచర్యం కోరడంలో నీ స్వార్థం నీకు లేదంటావా ? నీ బాధ్యతల గురించేగాని అతని బాధ్యతల గురించి ఒక్కమారైనా ఆలోచించావా ?

మనస్సుకి తృప్తిలేని మానవమాత్రుడు మానసిక భ్రమలోపడి, ఎవరికో కాదు- తనకి తనే - ఎంత అపకారం చేసుకుంటాడో రుజువు చెయ్యడం యిప్పటికైనా నువ్వు మానుకో. నీకూ మీ యింట్లో వాళ్ళకీ గాలీ వెలుతురూ చూపించాలంటే నువ్వు అక్కణ్ణుంచి ఎంత త్వరగా తప్పుకుంటే అంత మంచిది.

వీలయినంత తొందర్లో ఎవర్నైనా పెళ్ళి చేసుకో. ముందు నువ్వు సుఖపడు. తృప్తిపడు. తర్వాత ఎవరి సంగతైనా ఆలోచించవచ్చు. నీకు పెళ్ళి వయసు దాటిపోయిందంటే నేను నమ్మను. లేదా మరొక పద్ధతుంది. పెళ్ళయిన వాళ్ళం దరూ బాగుపడనూ లేదు, లేచిపోయిన వాళ్ళంతా చెడిపోనూలేదు! ఏమంటావ్ ?

●●●

● ఒకపల్లెటూళ్ళో ఎలిమెంటరీ స్కూలు టీచరు జిల్లా విద్యాధికారికి అర్జంటుగా ఉత్తరం రాస్తూ "ఆర్యా, నా భార్య నేటి ఉదయం చనిపోయినది. కొద్ది రోజులపాటు మరెవరినైనా పంపించ గోరుతున్నాను."

● ఒక తాగుబోతుతో డాక్టరు: "ఒక గ్లాసు బీరు తాగినప్పుడల్లా రెండు గ్లాసులు మంచినీళ్ళు తాగండి."

"అయ్యబాబోయ్. రోజుకు యాభై గ్లాసుల మంచినీళ్ళే ?" అన్నాడు రోగి.